

Mette Frederiksens grundlovstale

Taler

Mette Frederiksen
Statsminister

Dato

5. juni 2025

Sted

Rødding Højskole

1 Kære alle sammen.

Hvor er det skønt at være her. På Danmarks ældste folkehøjskole.

5 Man mærker historiens vingesus. Ånden fra de mænd og kvinder, der var med til at skabe vores demokrati. Og det er svært at forestille sig et bedre sted at fejre grundloven end netop her.

I år er dagen særligt vigtig.

10

I år bliver vi mindet om, at kampen for frihed ikke kun handlede om at opnå den. Den handler nu om at kæmpe for at bevare den.

15

Den verdensorden, vi har bygget op igennem generationer, er udfordret som aldrig før.

Helt fundamentale principper, som har bundet os sammen over Atlanten siden Anden Verdenskrig. At stater er suveræne. At grænser skal respekteres. Et folks ret til at bestemme sin egen fremtid.

20

De seneste måneder har Grønland og Danmark været udsat for et uacceptabelt pres fra vores nærmeste allierede gennem en menneskealder.

Krav om at overtage en del af Kongerigets territorium. Trusler om annektering – uden at ville afvise militær magt.

25

Fra verdens mægtigste land. Som mange af os har set op til. Som har skabt fred og frihed i Europa. Og som altid har kunnet regne med os.

Men vi bøjer os ikke. For sådan er vi danskere ikke. Sådan er vi europæere ikke. Og sådan kan vi ikke lade verden udvikle sig.

30

Grønlands fremtid tilhører ingen andre end grønlænderne. Og når andre vakler i demokratiets spilleregler, så står vi fast.

- 35 Vi råber ikke fra hustagene. Vi står med fødderne solidt plantet i vores værdier. Og vi står der sammen med naboer og allierede i det Europa, der i en omskiftelig verden ikke kan blive for stærkt.

Vi ser et mere og mere aggressivt Rusland.

40

Rusland har omlagt deres økonomi til en egentlig krigsøkonomi, og spørger man Forsvarets Efterretningstjeneste ser Rusland nu sig selv i konflikt med Vesten. Med os. Og de forbereder sig på en krig mod NATO.

- 45 Vi skal kunne forsvare os selv. Og vi skal afskrække Rusland fra at angribe andre lande i Europa.

Derfor er vi i gang med en historisk oprustning. Af NATOs østlige flanke. Af Europa som sådan. Og i Danmark i særdeleshed.

50

Fordi der tidligere er skåret for langt ned i det danske forsvar. Fordi vi deler Østersøen med Ruslands naboer. Fordi vi har et særligt ansvar også for sikkerheden i Arktis. Og fordi vi ikke overlader vores skæbne til andre.

- 55 Et land, der ikke vil forsvare sig selv og et folk, der ikke vil? Ja, hvad er det egentlig.

Derfor opruster vi. For at undgå krig. Og for at vi kan give den fred og den frihed, vi selv sætter så højt, videre til næste generation.

60

Men i dag, på Grundlovsdag i Danmark, vil jeg også sige til jer, at militær oprustning gør det ikke alene.

- 65 Vi har også brug for at opruste åndeligt. Styrke vores demokrati. Vores modstandskraft som mennesker og samfund.

Alt det, der gør, at vi har et fælles ståsted som land og som folk.

70 For hvis vi ikke er sikre på, hvad vi kæmper for. Har vi så modet til at stå fast, hvis det for alvor går galt?

Det ville selvfølgelig være rart, hvis man kunne gå ned på kommunen og få udleveret et klippekort på åndelig oprustning.

75

Et højskoleophold. En tur på biblioteket. Og to debatindlæg i lokalavisen.

Bum. Færdig. Så er du åndeligt oprustet.

80 Så enkelt er det ikke. Om end højskoleopholdet er en god start. Og ordets magt en forudsætning.

Men åndelig oprustning handler, for mig at se, om noget, der er svært at sætte på formel. Noget dybt inde i os selv.

85

Vores demokratiske sindelag.

Vores samhørighed som mennesker og vores evne til at tænke kritisk. Til at gennemskue misinformation. Og til at kunne stille de spørgsmål, som enhver generation må stille.

90

At vi ikke bare vil underholdes, men udfordres. At vi hver især stræber efter at blive klogere og udvikle vores samfund.

95 Og en forudsætning for det. Er noget så grundlæggende som at kunne læse.

Jeg tror, hvis vi er ærlige overfor hinanden, at det for mange – inklusiv mig selv – kræver lidt mere, end det gjorde engang at sætte sig ned med en bog og læse.

100 Der er en evig kamp, for de fleste af os, om opmærksomheden i den morderne verden. Nye fristelser. Se her. Lyt her. Klik her.

Men vi har brug for at kunne læse. Og vi har brug for at kunne læse langt.

105 Det handler selvfølgelig om at kunne tilegne sig viden. Bruge tid på at blive klogere.

Men det er større end det.

110

Helt tilbage i starten af 1800-tallet blev det i vores land slået fast, at alle børn skulle gå regelmæssigt i skole. Og ikke længe efter kunne alle danskere læse.

115

Bogtrykkerkunsten gav danskerne bogen. Og frihedsrettighederne i vores grundlov gav os senere retten til at læse, som vi ville, og skrive, som vi ville.

Vi havde aldrig. Som aldrig. Fået skabt verdens bedste land uden bøger og aviser.

120

Fordi det blev allemandseje.

Læsning er på sin egen måde en superkraft. Som træner vores empati. Udvider vores horisont. Og nogle gange får os til at glemme tid og sted et øjeblik.

125

Eller som Karen Blixen sagde det:

”At læse en bog er at rejse uden at pakke kufferten.”

130

Alligevel er det som om, at kampen mellem en tyk bog og en tynd iPhone ikke er en kamp på helt lige vilkår.

Den telefon er nu alle steder. Især vores børn og unge lever en alt for stor del af deres barndom og ungdom bag skærmen.

135

Vi har som voksne været alt for ukritiske. Vi troede, at det blot var ny teknologi, der ville gøre livet og kommunikationen tilsvarende.

Det var en fejl.

140

For børnenes trivsel. For deres barndom. For relationerne. For demokratiet. Og for vores evne til at koncentrere os.

Vi går nu i gang med en mere restriktiv tilgang i Danmark. Skærmene skal ud af vuggestuer og børnehaver.

145

Vi vil indføre mobilfri folkeskoler og fritidshjem.

Og vi har afsat penge til at få bogen tilbage i hænderne på vores børn.

150

Så vi kan styrke læselysten, mens vi slukker for skærmene. Så bøger igen bliver en naturlig del af at gå i skole.

Men jeg må sige, at jeg tror, vi skal gøre mere.

155

Vi skal også have medier, vi kan stole på.

Vi lever i en tid, hvor vi bliver mødt af informationer, der ikke er rigtige.

160

Med oplysningstiden i Europa blev grundlaget skabt for det moderne menneske. Videnskaben vandt over myterne. Og Gud fik hen ad vejen vigepligt for demokratiet.

Fakta blev et fælles fundament. For samfundslivet og for den offentlige debat.

165

Og selvom man siger, at sandheden ikke må stå i vejen for en god historie, så er det straks værre, når det bliver valgfrit at bruge fakta, når vi debatterer med hinanden.

Her må vi stå fast. Og det er vi heldigvis gode til som danskere. Vi er ikke så lette at narre.

170

Hold fast i jeres kritiske sans. Og lad os holde fast vores evne til at snakke med hinanden på en ordentlig måde. Demokratiet trives ikke i splittelse og polarisering.

175

Lad mig stille jer et spørgsmål. Hvor mange af jer har prøvet at lade være med at gå ind i den offentlige debat fx på Facebook på grund af den grimme tone?

Hvis fakta ikke længere trumfer løgn. Og hvis så mange afholder sig fra at deltage i samfundsdebatten eller i politik på grund af had og trusler.

180

Så svækker vi vores eget fundament som demokrati. Som Danmark.

Vi har brug for et levende demokrati, hvor man tør at stille sig frem. Tør at sige sin mening.

185

Vi har brug for medier, vi kan stole på. Hvor russiske troldenhære ikke får frit spil. Og hvor der tages ansvar for det indhold, der lægges på.

190

Derfor har vi brug for stærke lokale medier. Stærke public service-medier. Og vi har brug for, at tech-giganterne snart tager ansvar for det, der sker på deres egne platforme.

195 Kære alle sammen.

Igennem generationer er det lykkedes os at skabe verdens bedste land. Hvor vi stadigvæk har tillid til hinanden. Hvor vi for det meste er trygge. Og hvor vi tager hånd om dem, der har brug for det.

200

Vores demokrati er skabt gennem generationer. Blandt andet her i Rødning.

Der er mange, vi skylder tak.

205 Nu står vi igen over for store udfordringer, så lad os gøre det, vi er bedst til: løse dem i fællesskab.

Det er blevet sagt, at demokratier ofte er langsomme til at træffe de rigtige beslutninger. Mens diktaturer er hurtige til at træffe de forkerte.

210

Så selv om det engang i mellem tager tid, så lad os blive ved med at træffe de rigtige. Vi må aldrig tage vores demokrati, vores fred eller vores frihed for givet. De kommer ikke af sig selv.

215 Et levende demokrati kræver, at vi engagerer os.

At vi evner at forstå hinanden og verden omkring os.

220 Og at vi bruger netop den forståelse til hele tiden at gøre vores samfund en lille smule bedre.

Lad os i Danmark værne om alt det, der binder os sammen som land og som folk.

Så vi kan bevare det dejlige Danmark, vi kender og holder af.

Og endnu vigtigere. Vi kan gøre det endnu stærkere. Så vores lille land også i fremtiden er det bedste sted at være menneske i.

230

Rigtig god grundlovsdag.

Tak for ordet.

235

Kilde

Manuskript taget fra stm.dk med tilladelse fra udgiver.

Kildetype

Digitalt manuskript

240

Tags

Grundlovstale, Socialdemokratiet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/mette-frederiksens-grundlovstale>

245

250

255

260